ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย

Factors Affecting the Participation of the Community Leader in Academic Service of Government's Vocational College, Chiang Rai Province

นฤพนธ์ นิลแก้ว[1*] และ พูลสุข หิงคานนท์[2]
Narupon Nilkaew [1*]and Poonsuk Hingkanont [2]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย 2) ระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้นำชุมชนในเขตตำบล 1 ตำบล ซึ่งเป็นตำบลที่ตั้งของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐที่มีการสอนในหลักสูตรด้านช่างและพาณิชยกรรม 1 แห่ง ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ตอนที่3 การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการ แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีค่าความเที่ยง 0.95 และ 0.90 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และสถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการแก่ชุมชนของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย ทุกปัจจัย คือ ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.34, 3.35, 3.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .60, .62, .55) 2) การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย ด้านการคิดการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.88, 2.87, 2.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .98, .90 และ .98 ตามลำดับ 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย คือ ปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษาและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่มีอำนาจร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัย

[1] ครูวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย จังหวัดเชียงราย
Teacher, Kanchanapisek Chiang Rai Technical College, Chiang Rai
[2] รองศาสตราจารย์ ดร. บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย
Associate Professor, Dr., Chiang Rai College, Chiang Rai
[*]Corresponding author; email: weeraphan.siririth@crc.ac.th

อาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย ได้ร้อยละ 34.70 (R^2 = .347)
คำสำคัญ: ผู้นำชุมชน การมีส่วนร่วม การบริการวิชาการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study factors of community leader's participation in academic service of government's vocational college, Chiang Rai province, 2) to investigate the participation of the community leader in academic service of government's vocational college, Chiang Rai province, 3) to find factors affecting the participation of the community leader in academic service of government's vocational college, Chiang Rai province. The sample comprised 108 community leader in Paordonchai sub-district, simple random sampling was used. The research tools comprised three sets of questionnaires, covering personnel data, factors of community leader's participation in academic service of government's vocational college, Chiang Rai province. and the participation of the community leader in academic service of government's vocational college, Chiang Rai province. The statistical devices used for data analysis were both descriptive statistics (frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product- moment correlation coefficient and Stepwise Multiple regression).

The findings were as follows; 1) the factors of community leader's participation in academic service of government's vocational college, Chiang Rai province, environment factors, community factors and educational Institution at moderate level (Mean 3.34, 3.35, 3.30/S.D. .60, .62, .55), 2) they rated their overall participatory of the community leader in academic service of government's vocational college, Chiang Rai province in thinking, decision making, practice and evaluation at moderate level (Mean 2.88, 2.87, 2.76/S.D. .98, .90, and .98 respectively), 3) environment factors and educational Institution factors affecting the participation of the community leader in academic service of government's vocational college, Chiang Rai province and predicted the participation in academic service of government's vocational college, Chiang Rai province at 34.70% (R^2 = .347) p-value 0.01.

Keywords: Community Leader, Participation, Academic Service, Government's Vocational College, Chiang Rai Province

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีให้เทียบเท่ากับนานาประเทศได้นั้น จำเป็นที่จะต้องพัฒนาคนในชาติให้มีทั้งทักษะความรู้ที่สามารถพัฒนาและแข่งขันได้ ในขณะเดียวกันก็ต้องมีการพัฒนาวิถีชีวิตของคนในสังคมให้สามารถดำรงอยู่ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม และมีความสุข ซึ่งบทบาทที่สำคัญนี้ คือ อบรมคนในชาติให้มีความรู้ มีทักษะที่เหมาะสม และสามารถช่วยเหลือตัวเองและประเทศชาติได้ ซึ่งการจัดการอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะวิชาชีพให้

สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ทั้งในการประกอบอาชีพอิสระและรับจ้าง รวมทั้งสามารถดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม (Department of Vocational Education, 2002) และยึดหลักการจัดการอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิต โดยให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างคุณภาพแก่ผู้เรียน (Department of Vocational Education, 2002) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเป็นการดำเนินการที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและบูรณาการทรัพยากรในท้องถิ่นร่วมกันกับสถานศึกษา บนพื้นฐานของการกระจายอำนาจโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ให้เกิดความเข้มแข็งจากฐานรากด้วยความร่วมมือขององค์กรในชุมชน ซึ่งจากการสังเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนจากนักวิชาการหลายท่าน พบว่า การมีส่วนร่วมที่สำคัญของประชาชนนั้นจะต้องมีการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมติดตามประเมินผล ที่ให้อิสระความยืดหยุ่น และความคล่องตัวกับผู้จัดการศึกษา บนความหลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและสังคมไทย (Pinsuda, 2016; Shadid, Prins and Nas, 1982; Cohen and Uphoff, 1980)

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษานั้น อาจเป็นการมีส่วนร่วมบางส่วนหรือมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์แบบก็ได้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และบริบท ทั้งนี้การมีส่วนร่วมยังมีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ซึ่งผู้บริหารต้องพิจารณา คือปัจจัยของสิ่งจูงใจจากสภาพความเป็นจริง ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมและปัจจัยอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม (Pinsuda, 2016) นอกจากนี้ปัจจัยที่ทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง คือปัจจัยทางด้านบุคลากร ทัศนคติและจิตสำนึก และปัจจัยในด้านการบริหารเป็นผลที่เกี่ยวข้องกับการโครงสร้างองค์กร โครงสร้างชุมชนที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการหรือองค์กร ซึ่ง Choochart (1997) ที่สังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม เป็น 3 กลุ่มปัจจัย คือ 1) ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมวัฒนธรรมของชุมชน 2) ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชนได้แก่ความศรัทธาที่ชุมชนมีต่อการจัดการศึกษา ความรู้สึกว่าสถานศึกษาเป็นของชุมชน สถานภาพที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ความคาดหวังและระบบเครือข่ายชุมชนและผู้นำชุมชน 3) ปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของผู้บริหาร ครูกับชุมชน วิธีปฏิบัติของสถานศึกษากับชุมชน Kamol (2014) ศึกษาพบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมประกอบด้วย ปัจจัยด้านบุคคลประกอบไปด้วย ความมั่นคง การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมและความรู้ ความเข้าใจเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจัยด้านชุมชนประกอบไปด้วยการรับรู้ข่าวสาร ความรู้สึกเป็นเจ้าของ และความสามัคคี ปัจจัยด้านองค์กรประกอบด้วยความผูกพัน ภาวะผู้นำ และความโปร่งใส ซึ่งสรุปได้ว่าปัจจัยการมีส่วนร่วมนั้นเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ชุมชน และสถานศึกษาหรือองค์กร

การจัดการศึกษาที่สังกัดสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย มีจำนวน 15 แห่งจำแนกเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐ 8 แห่งภาคเอกชน 7 แห่ง และเมื่อจำแนกวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐตามบริบทการบริหารและจัดการศึกษาในหลักสูตรด้านช่างและด้านพาณิชยการของจังหวัดเชียงราย มี 2 วิทยาลัย คือ วิทยาลัยวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย และวิทยาลัยการอาชีพเชียงราย ซึ่งจากการรายงานการประเมินผลการดำเนินงานด้านการบริการชุมชนตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในปัจจุบัน พบว่า วิทยาลัยอาชีวศึกษาในจังหวัดเชียงรายสังกัดหน่วยงานของรัฐ มีการจัดบริการวิชาการให้กับชุมชนตามนโยบาย แต่การจัดการบริการวิชาการนั้นยังให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับน้อย (Chiangrai Vocational Office, 2018) ประกอบกับการประเมินผลโครงการการดำเนินการบริการวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงรายพบปัญหาความร่วมมือของชุมชนในการจัดการเรียนการสอนในระดับน้อย โดยชุมชนรอบวิทยาลัยไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม

ในการวางแผน การจัดการศึกษา ความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษาร่วมกับชุมชนเพื่อการส่งเสริมสมรรถนะของนักศึกษาในระดับน้อย โดยเฉพาะโครงการศูนย์ซ่อมเพื่อชุมชน อีกทั้งไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนในการให้ชุมชนเขามามีส่วนร่วม (The Annual Report of Vocational Repairment Service Project for Community, 2017) ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ให้สร้างโอกาสและความร่วมมือกับภาคเอกชนและชุมชน สถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐต้องดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล จึงต้องส่งเสริมเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ในเขตพื้นเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการบริการวิชาการร่วมกับวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการบริการวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐในจังหวัดเชียงราย เพื่อให้มีข้อมูลเชิงประจักษ์ และนำผลการวิจัยมาพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการบริการวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงรายประกอบด้วย (Choochart, 1997; Kamol, 2014)

1.1 ปัจจัยด้านด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานะทางเศรษฐกิจของชุมชน เพราะเศรษฐกิจดี คนในชุมชนมีความพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษามากขึ้น การประกอบอาชีพ การเมืองการปกครองในชุมชนที่เป็นประชาธิปไตยที่ส่งเสริมการตัดสินใจของประชาชนที่เห็นประชาชนมีความสำคัญในการพัฒนาชุมชน วัฒนธรรมของชุมชน ที่เป็นส่วนหล่อหลอมความเชื่อของชุมชน

1.2 ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน หมายถึง การบริหารจัดการของชุมชน ความเข้มแข็ง ในการบริหารของชุมชน ความศรัทธาของชุมชนต่อสถานศึกษา ความคาดหวังของชุมชนต่อสถานศึกษา ความรู้สึกว่าสถานศึกษาเป็นของชุมชน ความห่วงใยต่อบุตรหลานในชุมชน ความสามัคคี และการมีผู้นำชุมชนที่มีคุณลักษณะเหมาะสม

1.3 ปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษา หมายถึง ความสัมพันธ์ของผู้บริหาร ครูในสถานศึกษากับชุมชน ความประพฤติของผู้บริหารที่สะท้อนภาพของการบริหารจัดการสถานศึกษาที่โปร่งใส ความรู้ความสามารถของผู้บริหาร ผลงาน ชื่อเสียงของสถานศึกษา

2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ รวมปฏิบัติและร่วมติดตามประเมินผล มีดังนี้ (Pinsuda, 2016; Cohen and Uphoff, 1980; Shadid, Prins and Nas, 1982)

2.1 การมีส่วนร่วมในการคิด หมายถึง ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการประชุมปรึกษาหารือค้นหาความต้องการของชุมชน กำหนดนโยบายและร่วมวางแผนการจัดบริการวิชาการ จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น หลักสูตรระยะสั้นที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและผู้เรียน

2.2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่จะเลือกกิจกรรม โครงการที่ทำเพื่ออาชีพของชุมชนและการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ที่จะเอื้อประโยชน์ต่อชุมชน

2.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ของโครงการ การช่วยเหลือ การประสานงาน

2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบประเมินผลการทำงาน โครงการที่เกี่ยวข้องในการจัดบริการวิชาการ ว่า บรรลุเป้าหมาย มีปัญหาอุปสรรคหรือผลกระทบ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานในครั้งต่อไป และสรุปรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณา (Descriptive Research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำชุมชนในเขตตำบลที่เป็นที่ตั้งของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐในจังหวัดเชียงราย 2 แห่ง ที่มีการจัดการเรียนการสอนทั้งในหลักสูตรด้านช่างและด้านพาณิชยการ จำนวน 176 คน คือ

1. ผู้นำชุมชนเทศบาลตำบลป่าอ้อดอนชัย ประกอบด้วย 21 หมู่บ้าน เป็นที่ตั้งของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย จำนวน 108 คน

2. ผู้นำชุมชนเทศบาลตำบลท่าสาย ประกอบด้วย 13 หมู่บ้าน เป็นที่ตั้งของวิทยาลัยการอาชีพเชียงราย จำนวน 70 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้นำชุมชนที่เป็นที่ตั้งของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐจังหวัดเชียงรายที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย 1 แห่ง จากจำนวนวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐในจังหวัดเชียงราย 2 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย ซึ่งตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลป่าอ้อดอนชัย มี 21 หมู่บ้าน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 108 คน จำแนกตามผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยกำนัน 1 คน ผู้ใหญ่บ้าน 21 คน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน 42 คน สมาชิกเทศบาลตำบล 42 คน นายกเทศบาลตำบล 1คน รองนายกเทศบาลตำบล 1คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อยู่ในท้องถิ่น แบบสอบถามเป็นข้อคำถามแบบเติมข้อความลงในช่องว่าง และแบบตรวจสอบรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตรประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ รวม 20 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตรประเมินค่า 5 ระดับ

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความถูกต้อง และเหมาะสมของการใช้ภาษา ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ความครอบคลุมของเนื้อหา

ของเครื่องมือ โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวแปร ประเด็นและมิติของตัวแปรการวิจัย (Index of Congruence : IOC) ซึ่งข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ระหว่าง 0.8-1.00 และวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยทดลองใช้แบบสอบถามกับผู้นำชุมชนที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้นำชุมชนในตำบลที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จากนั้นคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่า 0.96 แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีค่าความเที่ยง 0.95 และ 0.90 ตามลำดับ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งนี้ได้ทำจดหมายจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย ถึงผู้นำชุมชนทุกหมู่บ้านในตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แบบสอบถามกลับคืนในเวลาที่กำหนดร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการจัดบริการวิชาการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดบริการวิชาการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยการมีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วมในการจัดบริการวิชาการโดยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

5. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการโดยใช้สถิติการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ตระหนักว่าการพิทักษ์สิทธิ์ของผู้เข้าร่วมการวิจัยมีความสำคัญอย่างยิ่ง จึงได้กำหนดการป้องกันผลกระทบด้านจริยธรรมที่อาจเกิดขึ้นแก่ผู้ตอบแบบสอบถามโดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ต้องระบุชื่อและนามสกุลในแบบสอบถาม และมีการปกปิดข้อมูลโดยให้พับครึ่งแบบสอบถามและเย็บปิดทุกฉบับก่อนส่งให้ผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถทราบตัวตนของผู้ตอบแบบสอบถามได้ และการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย วิทยาลัยเชียงรายแล้วตามเอกสารรับรองโครงการวิจัยเลขที่ EC092018003 ลงวันที่ 10 พฤษภาคม 2562

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ผู้นำชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้นำชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย (ร้อยละ77.80) มากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 22.20) มีระดับการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 73.14) อายุอยู่ในช่วง 51-55 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 36.53) รองลงมา อายุ 56-60 ปี (ร้อยละ 25.00) และอายุ 46-50 ปี (ร้อยละ 24.03) สถานภาพสมรสคู่มากที่สุด (ร้อยละ 83.17) อาชีพรับราชการท้องถิ่นมากที่สุด (ร้อยละ 92.50) อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 20 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 88.57) รายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 57.69)

2. ปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการแก่ชุมชนของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐจังหวัดเชียงรายทุกปัจจัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกปัจจัย (ค่าเฉลี่ย 3.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .62) รองลงมา ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.34, 3.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .60, .55) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงรายจำแนกภาพรวมรายปัจจัย (n = 108)

ปัจจัยการมีส่วนร่วม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม	3.34	.60	ปานกลาง
2. ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน	3.35	.62	ปานกลาง
3. ปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษา	3.30	.55	ปานกลาง

2. ปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการแก่ชุมชนของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐจังหวัดเชียงรายทุกปัจจัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกปัจจัย (ค่าเฉลี่ย 3.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .62) รองลงมาปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.34, 3.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .60, .55) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงรายจำแนกภาพรวมรายด้าน

การมีส่วนร่วม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. การมีส่วนร่วมในการคิด	2.96	.94	ปานกลาง
2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	2.88	.98	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	2.87	.90	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	2.76	.98	ปานกลาง
รวม	**2.87**	**.89**	**ปานกลาง**

3. การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการแก่ชุมชนของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐจังหวัดเชียงรายทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยการมีส่วนร่วมด้านการคิดมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกด้าน (ค่าเฉลี่ย 2.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .94) รองลงมา การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงานและด้านการประเมินผล (ค่าเฉลี่ย 2.88, 2.87, 2.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .98, .98, .90 และ .98 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณ (R) ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ คือ ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ที่ได้รับเลือกเข้าสู่สมการถดถอย ค่าอำนาจในการพยากรณ์ที่เพิ่มขึ้น (R^2) ค่าอำนาจในการพยากรณ์ที่ปรับ (R^2 Change) ในการพยากรณ์การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการขอวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย เมื่อใช้สถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression)

โมเดล	ตัวพยากรณ์	R	R^2	R^2 Adj	F	p-value	df	MS
1	1. ปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษา	.539	.290	.284	43.34	.000***	107	25.139 .580
2	1. ปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษา 2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	.589	.347	.334	27.86	.000***	107	15.016 .539

*** p-value .000

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย คือ ปัจจัยสถานศึกษาและปัจจัยสภาพแวดล้อมที่มีอำนาจร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย ร้อยละ 34.70 (R^2 =.347) ดังตารางที่ 3

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย ทุกปัจจัยในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาปัจจัยสภาพแวดล้อม พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้นำชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง และมีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุด มีอาชีพรับราชการท้องถิ่นมากที่สุด และมีรายได้ในช่วง 10,001- 20,000 บาท จึงอาจไม่มีความพร้อมที่จะสนับสนุนทรัพยากรในการจัดบริการวิชาการกับวิทยาลัยมากนัก ซึ่งการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงรายที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นการให้บริการด้านวิชาการเฉพาะด้านช่างวิชาชีพ เช่น งานด้านช่างไฟฟ้า เครื่องยนต์ คอมพิวเตอร์ ที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถเฉพาะด้านช่างในการให้บริการวิชาการตามกิจกรรมหรือโครงการให้บริการแก่สังคมภายนอกสถาบันการศึกษาหรือเป็นการจัดการบริการภายในสถานศึกษาโดยมีบุคคลภายนอกเข้ามาใช้บริการ (The Higher Education Commission, 2010) โดยในแต่ละปีการศึกษาวิทยาลัยจะดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการบริการวิชาการเป็นโครงการต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้ เสริมทักษะฝีมือให้กับประชาชนในชุมชนที่วิทยาลัยรับผิดชอบตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2549 (2549) เช่น โครงการอาชีวศึกษาร่วมด้วยช่วยประชาชน โครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน เป็นต้น ดังนั้นผู้นำชุมชนจึงยังไม่มี

ความพร้อมในด้านความรู้ความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรมในการเป็นวิทยากร การมีส่วนร่วมในการสอนภาคปฏิบัติ และผู้นำชุมชนมีอาชีพรับราชการท้องถิ่นที่ต้องทำงานตามเวลาราชการซึ่งการบริการวิชาการส่วนใหญ่จะดำเนินการในเวลาราชการ ผู้นำชุมชนจึงไม่มีเวลาพอที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการบริการวิชาการของวิทยาลัยตามที่กำหนด ซึ่ง Pinsuda (2016) เสนอไว้ว่า การที่ผู้นำชุมชน ประชาชนในชุมชนจะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษามากน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขพื้นฐานของประชาชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนา คือ ประชาชนต้องมีความรู้ ความสามารถที่จะมีส่วนร่วมและประชาชนจะต้องมีความประสงค์ที่จะเข้าร่วม และประชาชนต้องมีสภาวการณ์และบริบทที่มีความเป็นไปได้ที่จะเข้าร่วม ทั้งนี้ปัจจัยที่จะส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม คือ การมีเวลามาร่วมกิจกรรมที่ตนสนใจที่ไม่ขัดกับการดำรงชีวิตตามปกติ ซึ่งความสำเร็จของการมีส่วนร่วมขึ้นกับเงื่อนไขประชาชนต้องมีเวลาที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมและร่วมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ จึงเป็นปัจจัย ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนด้านสภาพแวดล้อมในการจัดบริการวิชาการแก่ชุมชนของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐจังหวัดเชียงรายในระดับปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกับการศึกษาของ Pongsathorn (2007) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ที่ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมมีประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากผู้นำชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 20 ปี ได้เห็นการพัฒนาของวิทยาลัยมาโดยตลอดเนื่องจากวิทยาลัยตั้งอยู่ในชุมชนมากว่า 20 ปี เช่นกันผู้นำชุมชนจึงรับรู้ถึงความผูกพันและความคาดหวังในการจัดการศึกษาที่จะผลิตนักศึกษาออกไปประกอบอาชีพได้ จากการส่งบุตรหลานมาเรียนและมีบุตรหลานสำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัย และสามารถประกอบอาชีพภายหลังสำเร็จการศึกษา เมื่อวิทยาลัยมีกิจกรรมที่สำคัญจะมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนในชุมชนผ่านไปมาเห็นได้ชัดเจนจากป้ายผ้าหน้าวิทยาลัย จากเว็บไซต์ของวิทยาลัย และประสานขอความร่วมมือจากผู้นำชุมชนในบางชุมชนที่เป็นที่ตั้งเป้าหมายของการจัดกิจกรรม ผู้นำชุมชนสามารถรับรู้ได้ถึงชื่อเสียงและมีความศรัทธาต่อวิทยาลัยอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งในการจัดบริการวิชาการให้แก่ชุมชนตามโครงการต่าง ๆ ในแต่ละปีงบประมาณนั้น ส่วนใหญ่การดำเนินโครงการในบางโครงการไม่ได้เชิญผู้นำชุมชนเข้าร่วมอย่างเป็นทางการทุกหมู่บ้าน การประชาสัมพันธ์โดยตรงไม่ทั่วถึง จึงส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำชุมชนกับวิทยาลัยในระดับปานกลางเช่นกัน ซึ่ง Supattra (2001) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่ทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง คือ ปัจจัยทัศนคติที่ดีต่อสถานศึกษาและการรับรู้จากการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา การได้รับเกียรติจากวิทยาลัยให้ร่วมกิจกรรม การเชิญมาเป็นแขกของโรงเรียนหรือร่วมเป็นคณะกรรมการจัดงานในกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น และนอกจากให้ชุมชนเข้ามามีสวนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนควรนำคณะครู นักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนด้วยเพื่อที่จะสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชุมชนและโรงเรียน

ส่วนปัจจัยการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากในการดำเนินการจัดการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงรายที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในตำบลป่าอ้อดอนชัยทั้งหมดเข้ามาเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาของวิทยาลัย หรือเชิญเข้าร่วมกิจกรรมในการบริการวิชาการทุกคนทุกครั้งส่วนใหญ่จะเชิญนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน เข้าร่วมกิจกรรมงานของวิทยาลัย แต่ทั้งนี้การจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงรายจะจัดทำโครงการเพื่อสร้างประโยชน์ให้ชุมชนและเชิญชวนประชาชนในชุมชนมาร่วมกิจกรรมรับบริการทุกครั้ง ซึ่งการจัดโครงการบริการวิชาการนั้นไม่ได้จัดในทุกหมู่บ้าน ซึ่งผู้นำชุมชนในหมู่บ้านที่วิทยาลัยไม่ได้ไปจัดบริการวิชาการอาจไม่ได้รับรู้ถึง

ประโยชน์ในการรับบริการวิชาการ ส่งผลให้ภาพรวมของปัจจัยการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งองค์การอนามัยโลก (World Health Organization cited in Yupin, 2001) ได้เสนอว่าปัจจัยที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นจะต้องเป็นปัจจัยที่มุ่งให้ประโยชน์กับชุมชน ให้ความเอื้อเฟื้อและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนประชาชน ประชาชนเห็นประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา จากแผนงาน โครงการที่ชัดเจน เปิดโอกาสให้ ทุกคนและทุกกลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยการเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปของการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยมีตัวแทนก็ได้ ซึ่งจะทำให้ประชาชนนั้นเข้ามามีส่วนร่วมในงานขององค์กรนั้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Karn (2010) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ปัจจัยด้านศักยภาพองค์การ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างคนในองค์กรและชุมชน ความน่าเชื่อถือและการสนับสนุนการบริหารงานของประชาชน อยู่ในระดับปานกลาง

2. การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการแก่ชุมชนของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐจังหวัดเชียงรายในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .89) ทั้งนี้การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในภาพรวมในการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงรายนั้นเนื่องจากผู้นำชุมชน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่เป็นที่ตั้งของวิทยาลัยมามากกว่า 20 ปี ย่อมมีการรับรู้และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย และได้รับการบริการวิชาการจากวิทยาลัย ทั้งนี้วิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย จะมีการออกหน่วยบริการวิชาการ ซึ่งวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก เชียงรายได้ออกดำเนินการบริการวิชาการในโครงการ 108 อาชีพ โครงการจัดหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น เป็นประจำทุกปีงบประมาณ เป็นต้น ซึ่งมีประชาชนในชุมชนเข้ามารับการบริการวิชาการในทุกปีการศึกษา (Kanjanapisek Technical College, 2017) ซึ่งการดำเนินการออกบริการวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย ตามแผนงานที่กำหนดจะกำหนดขั้นตอนและมีวิธีการเข้าไปประสานการดำเนินงานกับผู้นำชุมชนในหมู่บ้านที่จะจัดทำโครงการก่อนทุกครั้ง เพื่อการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมารับบริการซึ่งได้รับความร่วมมือในการประสานลูกบ้าน แต่การจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยไม่ได้ดำเนินการบริการในทุกหมู่บ้าน และไม่ได้เปิดโอกาสให้มีการตัดสินใจเลือกโครงการที่จะรับบริการ การเข้าร่วมดำเนินงานของโครงการและการประเมินผลโดยตรง ผู้นำชุมชนในทุกหมู่บ้านที่เป็นที่ตั้งของวิทยาลัยจึงรับรู้ถึงการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการแก่ชุมชนของวิทยาลัยในระดับปานกลาง ซึ่ง Met (2010) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การมีส่วนร่วมโดยตรง โดยมีการบริหารจัดการการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ โดยตรง และการมีส่วนร่วมโดยอ้อม โดยไม่มีการร่วมวางแผน การตัดสินใจ เป็นเพียงการสนับสนุน ส่งเสริม การบริจาคทรัพยากร เป็นต้น ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Phramaha (2012) ซึ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการร่วมวางแผน การเข้าร่วมประชุม การดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของ Thanitsorn (2018) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย คือ ปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษาและปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่มีอำนาจร่วมกันพยากรณ์

การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย ได้ร้อยละ 34.70 (R^2 = .347) เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ในข้อ 1 และข้อ 3 คือ ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษา มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดบริการวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของผู้บริหาร ครูกับชุมชน วิธีปฏิบัติของสถานศึกษากับชุมชน ซึ่ง Panathad (2012) เสนอว่า การที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้นจำเป็นที่ผู้บริหาร ครู จะต้องลบทัศนคติที่มองว่าประชาชนไม่มีความรู้ ยุทธศาสตร์ที่จะสร้างการมีส่วนร่วม คือ การปรับบุคลิกภาพของการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาและยุทธศาสตร์การปรับปรุงวิธีการดำเนินงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน ในขณะที่ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับ สถานะทางเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ การเมืองการปกครองในชุมชนที่เป็นประชาธิปไตย วัฒนธรรม ความเชื่อของชุมชน ซึ่งวัฒนธรรมชุมชนที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม เช่น การมีคนในชุมชนมีความเห็นอกเห็นใจและเห็นความสำคัญของการช่วยเหลือผู้อื่นจะทำให้ชุมชนเกิดการมีส่วนร่วมมากกว่าชุมชนที่ต่างคนต่างอยู่ ค่านิยมของชุมชนในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ชุมชนที่นับถือผู้นำ จะสร้างแกนนำที่จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้ และ Reeder (1963 cited in Preeda, 2007) ได้เสนอว่า ชุมชนที่มีทรัพยากรที่เพียงพอ มีค่านิยมในการสนับสนุนช่วยเหลือ จะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในชุมชนได้มากขึ้น ดังนั้นปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและปัจจัยเกี่ยวกับสถานศึกษาจึงมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดบริการวิชาการของของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมในด้านการคิด การตัดสินใจ การดำเนินการและการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมมากขึ้นผู้บริหารของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงรายควรกำหนดนโยบายในการจัดบริการวิชาการให้มีการสื่อสารแผนงาน โครงการ เพื่อสร้างการรับรู้ในการดำเนินการบริการวิชาการของวิทยาลัยให้แก่ผู้นำชุมชนอย่างเป็นทางการและเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนเข้ามาร่วมให้คำปรึกษา การค้นหาปัญหาความต้องการด้านบริการวิชาการและตัดสินใจร่วมกัน การดำเนินการ และการประเมินโครงการร่วมกัน

1.2 เพื่อเป็นการสร้างศรัทธาและความสัมพันธ์อันดีระหว่างวิทยาลัยและผู้นำชุมชน ผู้บริหารวิทยาลัยหรือผู้รับผิดชอบโครงการบริการวิชาการควรได้มีการเชิญผู้นำชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมที่วิทยาลัยดำเนินการที่จะเป็นประโยชน์แก่ชุมชนทุกชุมชนเพื่อสร้างการรับรู้ร่วมกันทั้งตำบล

1.3 ผู้บริหารวิทยาลัยหรือผู้รับผิดชอบโครงการบริการวิชาการของวิทยาลัยควรส่งเสริม/ประสาน/เชิญชวนให้ผู้นำชุมชนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบ/ปัญหาอุปสรรค ที่เกิดขึ้นกับชุมชนจากโครงการบริการวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ จังหวัดเชียงราย ในทุกโครงการที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมในการบริการวิชาการโดยประเมินความคิดเห็น รับรู้จากกลุ่มครูผู้สอนหรือผู้รับผิดชอบโครงการ เพื่อให้ได้ข้อมูลทั้งผู้ให้บริการและผู้รับบริการวิชาการ

2.2 การดำเนินการศึกษาครั้งนี้ใช้เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามเพียงอย่างเดียว เพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนมากขึ้นควรมีการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนด้วยเพื่อยืนยันคำตอบที่จะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

The annual report of vocational repairment service project for community. (2017). Chiang Rai: Kanchanapisek Chiang Rai Technical College. (in Thai)

Chadsadawarangkul, P. (2007). **The participant of the community committee in developing the municipal community in Tambon Kukod, Amphoe Lumlookka, Patumthani**. Master's thesis in Public Administration: Khon Kaen University. (in Thai)

Chiangrai Vocational Office. (2017). **Vocational annual report.** http://www.veccr.ac.th. March 7, 2019. (in Thai)

Chiangrai Vocational Office. (2018). **Vocational school in Chiang Rai.** http://www.veccr.ac.th. March 12, 2019. (in Thai)

Cohen, J. and Uphoff, N. T. (1980). **Participations place in rural development: Seeking clarify through.** Cornell: Cornell University.

Department of Vocational Education. (2002). **Vocational Standard (2002).** Bangkok: Department of Vocational Education. (in Thai)

The Higher Education Commission. (2010). **Manual of internal higher education quality assurance.** Bangkok: Parppim. (in Thai)

Kanchanapisek Chiang Rai Technical College. (2017). **The annual report**. Chiang Rai: Kanchanapisek Chiang Rai Technical College. (in Thai)

Kemnajit, K. (2014). "Factors affecting the participation of resident in the area of sub-district administrative organization in Phetchaboon province". **Journal of Humanities and Social Science Thonburi University** 8(17): 80-89. (in Thai)

Metgarunjit, M. (2010). **The participation in school administration of the municipality school board committee in Nakornrajsrima province.** Master's thesis in Education: Sukhothai Thammathirat Open University. (in Thai)

Phuangsomjit, C. (1997). **An analysis of facilitating factors and restraining factors towards community-elementary school participation in the vicinity of Bangkok Metropolis.** Doctoral dissertation in Education Administration: Chulalongkorn University. (in Thai)

Promthep, P. (2007). **Participatory role of community leader in private school education, Parn District, Chiang Rai Province**. Master's independent study in Educational Administration: Chiang Rai Rajabhat University. (in Thai)

Rapeepan, Y. (2001). **The affected of knowledge attitude and management to the participatory of committee in select garbage in daily life before littering, Panutnikom Municipality, Panutnikom District, Chonburi Province.** Master's thesis in Community Development: Thammasat University. (in Thai)

Sanwisad, P. (2012). "Community participation in basic educational management in primary schools: A grounded theory approach". **SWU Education Administration Journal** 16(9): 69-82. (in Thai)

Sekkoontod, K. (2010). "Factors affecting the participation of citizens in support of the local government administration, Chachoengsao province". **Journal of Rajanagarindra** 7 (17): 1-18. (in Thai)

Shadid, W., Prins, W. and Nas, P. J. M. (1982). **Access and participation: A theoretical approach in participation of the poor in development**. Leiden: University of Leiden.

Siritarangsri, P. (2016). **The report of project follow up in community participation in learning network for health sustainable in children and teenage.** Bangkok: Bureau of Health Promotion Fund. (in Thai)

Soonthorn, Poonya P, (2012). **Factors affected people participation in local development of Bangkanoon Sub-district Administrative Organization, Bangkrauy District, Nonthaburi Province.** Master's thesis in Public Administration: Siam University. (in Thai)

Yamnimnuan, S. (2001). **Community participation in finding solution for inclusion of school aged children in compulsory education.** Thesis Master Degree in Education: Chiangmai University. (in Thai)

Yoenyong, T. (2018). "People's participation affecting local development in Nakhon Nayok Province". **Journal of MCU Nakhondhat** 5(2): 119-135. (in Thai)

(In Thai)

กมล เข้มนาจิตร์. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเพชรบูรณ์**. วารสารมนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์** 8(17): 80-89.

กรมอาชีวศึกษา. 2545 **มาตรฐานการอาชีวศึกษา พุทธศักราช 2545.** กรุงเทพมหานคร : กรมอาชีวศึกษา

กานต์ เสกขุนทด 2558 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดฉะเชิงเทรา. **วารสารราชนครินทร์** 7 (17): 1-18.

ชูชาติ พ่วงสมจิตต์. 2541 **การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ ค.ด.(การบริหารการศึกษา) กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปรีดา เจษฎาวรางกุล. 2550. **การมีสวนรวมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขต เทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี.** วิทยานิพนธรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองทองถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแกน

พงศธร พรหมเทศ. 2550 **บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนใน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย.** การศึกษาอิสระ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

พิณสุดา สิริธรังศรี 2559 **รายงานผลการติดตามโครงการการจัดการการเรียนรู้แบบเครือข่ายโดยมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อสุขภาวะเด็กและเยาวชนที่ยั้งยืน** กรุงเทพ สำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ

เมตต์ เมตต์การุณจิตต์. 2541 **การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษา ประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ยุพิน ระพิพันธุ์. 2544. **ความรู้ ทัศนคติและการจัดการที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการชุมชนในการจำแนกประเภทมูลฝอยที่ใช้ในชีวิตประจำวันก่อนทิ้งในเขต เทศบาลเมืองพนัส อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี.** วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชน มหาบัณฑิต, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รายงานผลการดำเนินงานโครงการอาชีวะบริการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน 2559 เอกสารอัด สำเนา ม.ป.ป

วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย 2560 **รายงานผลการดำเนินการประจำปี** เอกสารอัด สำเนา ม.ป.ป.

สุพัตรา แย้มนิ่มนวล. 2544 **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหาเพื่อให้เด็กในวัยเรียนได้รับการศึกษาภาคบังคับ.** การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2553 **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับอุดมศึกษา** กทม : บริษัทภาพพิมพ์.

อาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย 2560 **สรุปผลการดำเนินงาน** สืบค้น 7 มีนาคม 2561, จาก http://veccr.ctc.ac.th/index.php?option=com_phocadownload&view=sections&Itemid=32.

อาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย 2561 **สถานศึกษาอาชีวศึกษาในจังหวัดเชียงราย** สืบค้น 12 มีนาคม 2562, จาก http://veccr.ctc.ac.th/index.php?option=com_phocadownload&view=sections&Itemid=32.